

DE STOKHOEK

HEERTGANGSDEEL

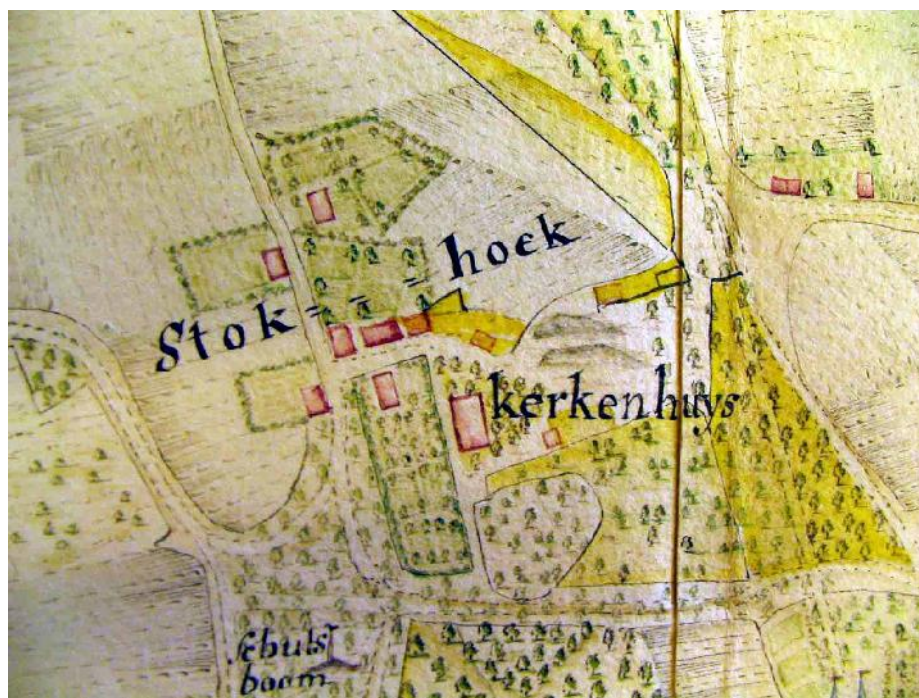
Het gehucht de Stokhoek (Stochoeck) vormde samen met Beekkant, Venkant, Hezelaar en Gemonde de tweede heertgang van de heerlijkheid van Sint-Michielsgestel, Oud en Nieuw Herlaar en Gemonde.

LIGGING

De Stokhoek is gelegen tussen de Plak, de Beekkant, de Ruwenberg en het Krakenstijn.

KAARTMATERIAAL

Hieronder is een uitsnede te zien van een deel van de Stokhoek op de Caarte Figuratief van de Grond Heerlijkheid St. Mighiels Gestel, Oud en Nieuw Herlaar en Geemonde opgenomen in het jaar 1769 door landmeter Jan F. van de Weijer (uit : Archieven van de Raad en Rekenkamer van de Markiezen van Bergen op Zoom, ARR- D 383) :

Zie bijlage een : een verzameling van kaartmateriaal van de Stokhoek 1769 – 1895

KERKENHUYS of SCHURKERK

Na de Vrede van Munster in 1648 was de katholieke kerk en de pastorie op de Plaarts (nu Petrus Dondersplein geheten) afgenomen van de katholieken door de protestanten en deed pastoor Jacob Meuter op kasteel de Ruwenberg in de huiskapel de H.Mis. Dit leverde Adolph van Ravenschot Johanszoon in 1654 nog een boete op van twee honderd gulden vanwege het toelaten van een *paepsche* bijeenkomst.
(bron : Taxandria 1900 pag 44 ev)

Na de inval van de Fransen in 1672 werden de staten van Holland wat toegeeflijker en mochten de katholieken een schuurkerk bouwen in de Stokhoek. In 1756 was die schuurkerk 84 jaar oud en aan vervanging toe. De vernieuwing werd toegestaan en ook mocht er voor pastoor Hendrikus van de Mosselaer

in de Stokhoek een woning worden gebouwd. Uit de kaart van de Weijer uit 1769 kan worden opgemaakt dat de schuurkerk of kerkenhuis was gestitueerd op de hoek van de Gildestraat en de Stokhoeksestraat. (bron : Kerken en kapellen door de eeuwen heen enz. 1991)

In het cijnsboek van 1750 (BHIC 244) staat vermeld :

1. "Den onderstaanden chijns van 1 Sr is op den 11 Februari 1806 afgelost met F 0-16-10 door den Eerw. Heer Pastoor J, van der Voort

"De Heer Henricus van de Mosselaar als sterffelijke laat van de Roomsche Catholijke gemeijnte heeft ingenomen 2 Loopense bij den Stokhoek tot stigten van een kerkenhuijs d'eene sijde d'erve Juffr. Van Rijsinge en voorts aan de gemeijnte, op conditie dat hier op geen huijsen mogen worden getimmert. Betaling cijns is vermeld jaarlijks van van 1758 t/m 1806 "

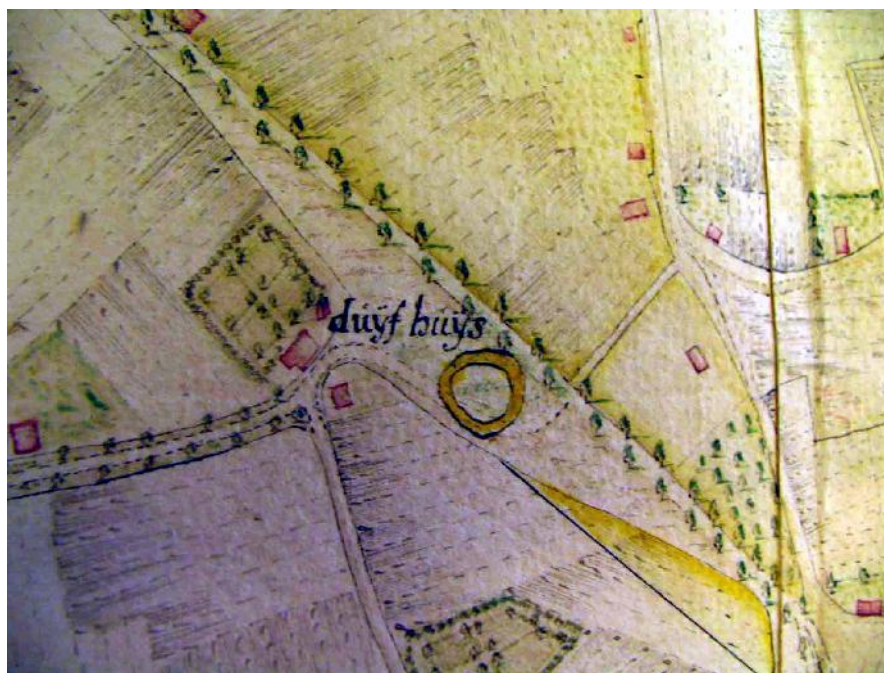
2. "Den Wel. Eerw. Heer Henricus van de Mosselaar als sterfelijke laat van de Roomse gemeente alhier : Juffr. De wed. van de Heer Christiaan van Rijsinge uijt een huijs en hof en aangelege erffenise groot seven Lop.: en ses Roeden, gelegen onder Michiels Gestel aan de Stokhoek d'eene sijde en eene eijnde aan de gemeene straat, d'ander sijde aan de Roomse kerkschuur, en aan de Warande van de Heer Francois de Rouillje, 't ander eijnde aan de gemeente sijnde de woning van den Rooms pastoor."

Na de teruggave van de oude parochiekerk aan de katholieken omstreeks 1800 werd de schuurkerk op de Stokhoek afgebroken .

Zie ook bijlage 4 van Thijs Braam.

HET DUIFHUIS

In Sint-Michielsgestel stonden omstreeks 1700 meer dan 10 duifhuizen, waaronder één op de Stokhoek (Duihuisstraat).

In het cijnsboek van 1750 als volgt beschreven :

“Wouter Schuurmans, deselve, uijt een huijs, schuur, hof en aangelegen erffnisse, groot omtrent een mudsaats, genaamt het Duijfhuijs, gelegen onder Mich. Gestel, aan de Stokhoek, d’ene sijde aan de gemeene straat, d’ander sijde aan eijgen erven, ’t eene eijnde aan de wed. Michiel Clomp, ’t ander eijnde aan de gemeente.”

Als opvolgende eigenaren staan vermeld juffr. Maria Mechtilda van Beugen, Nicolaas Ruth Groenendaal.

LIGGER 1717 (BHIC 5039 72)

Grondeigenaar c.q. grondgebruiker in de Stokhoek (inclusief de Krakenstijn) wonende :

Gijsbert Spierinx, Francis Spierinx, Hendrien Spierinx, Catalyn wed. Jan van der Camme, Dirck Kivits, Adriaan van der Camme, Jan Meeus Jan Thijse, Willem Jan Diepens, Cornelis Dierkse den Backer, Peter Dirx de Gruijter, Anthonij Peters van Erp, Jan van Gelderop, Willem Janse van der Meer.

MAATBOEK 1792 (BHIC 5184 1103)

Nr	art nr	naam	omschrijving
2416	414	Schouten, Christiaan	land aan zijn huis in de Krakenstein bij de Stokhoek , 5L 26R
2417	396	Spierings, Piet Simon	land bij het huis in de Stokhoek
2418	396	idem	idem, 5L 34R
2419	226	Jaussaud	houtbosch, Jonkers Bosch bij de Stokhoek. 2L 33R
2420	80	Otter, Geert	land aan de Stokhoek 3L 43R
2421	80	idem	land aldaar, Drietip 3L 39L thuijn ligt aan hui aan de Stokhoek
2422	488	Verhoeven, Anthony Aart	land bij zijn huis aan de Stokhoek 2L 20R
2423	351	Roomsche Gemeente	beplant met hout 2L 23R
2424	35	Brox, Laurens	land, een hof en land bij zijn huis aan den Stokhoek, klein en nieuw huisje 44R en 7R
2425	488	Verhoeven, Anthony Aart	land in den Hazenbaerd 4L
2424 t/ 2429		den Hazenbaerd	
2430 en 2431			bij de Stokhoek, oude en nieuwe warande

PATENTSCHULDIGEN (BHIC 5184 1121)

Oefende iemand een zelfstandig beroep of bedrijf uit dan was patentbelasting verschuldigd.

Zie bijlage 3

BEVOLKINGSREGISTER 1830 (BHIC 5184 1160)

Stokhoek	huisnr.	hoofdbewoner	beroep
	246	Balkum	Jan van tapper
	247	Heyden	wed. Catharina van der dagloner
	248	Timmermans	Johannis dagloner
	249	Wijngaard	Hermanus van de timmerman
	250	Lucius	Gerardus timmerman
	251	Bergman	Willem kleermaker

251a	Heeswijk	Lindert van	dagloner
254	Hes	Marte den	tapper
255	Klerx	Francis	smid
256	Heuvel	Johannis van den	bouwman
256a	Roelofs	Cornelis	bierbrouwer
257	Esch	Jan van	timmerman
258	Kammen	Francis van der	bouwman
260	Dussen	wed. Wilhelmina van de	geen
261	Schuurmans	Hendrikus	geen
262	Hendriks	Piet	bouwman
263	Pinxteren	Jan van	arbeider
264	Haarwassers	wed. Engeliën	bouweresse
265	Rijkers	wed. Johanna	dagloonster
266	Zantbeek	Jan van	bouwman
267	Hout	Hendrik van	stroodekker
268	Verhoeven	wed. Johanna	geen
269	Hommel	wed. Engeliën de	bouweresse
270	Santegoets	Willem	bouwman
271	Vrede	Hendrikus de	schipper

Sint-Michiëlsgestel, 28 juni 2010

Jef van Veldhoven

Namens Heemkundevereniging De heerlijkheid Herlaar